

*Процун Н.М., аспірантка кафедри міжнародних фінансів
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ДЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇН-РЕЦИПІЄНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ

***Анотація.** Міжнародний фінансовий капітал – сучасна форма інтегрування бізнес-структур, яка має значні позитивні ефекти для всіх країн, залучених до системи світового господарства. Його існування з ХІХ ст. та популяризація в ХХІ ст. свідчить про важливість збільшення обороту потоків саме такої форми підприємницького господарювання. Тому за мету береться різнобічне дослідження впливу міжнародного фінансового капіталу на країни-реципієнти.*

У статті аналізуються основні теоретичні постулати створення та функціонування міжнародного фінансового капіталу. Проводиться розмежування понять та складових частин форм, суб'єктів міжнародного фінансового капіталу. Аналізується роль міжнародного фінансового капіталу в розвитку сучасних світових тенденцій: реалізації «зеленої економіки», підтримці норм сталого розвитку та ін. Обґрунтовуються позитивні та негативні наслідки його діяльності як на міжнародному рівні, так і національному, зокрема на прикладі України та інших країн-реципієнтів. Наводяться деструктивні чинники та проводиться аналіз їхньої взаємодії в економічному диспропорційному розвитку країн з ринками, що формуються. Запропоновані основні шляхи уникнення деформацій. Саме їх використання може дозволити в подальшому покращити результати інтеграції міжнародного фінансового капіталу до ринків країн, що на даний момент не залучені до діяльності та підсилити позиції в тих, що вже співпрацюють з бізнес-структурами.

***Ключові слова:** міжнародний фінансовий капітал, інновації, інвестиції, тріадна політика, інвестиційний клімат, диспропорції, дисфункції.*

Постановка проблеми. В новому тисячолітті міжнародна економіка ґрунтується на відносинах не лише розвинених країн, але й інтегрується до країн-периферії. Дрібні національні виробничі підприємства та компанії зі слабкими маркетинговими стратегіями, браком ресурсів, незначними обсягами виробництва й реалізації не мають змоги конкурувати. Зазначаючи краху, вони переходять до власності великих виробничих корпорацій, а об'єднуючись з транснаціональними банками стають монополістами та отримують надприбутки. При цьому створюється нова економічна категорія як «міжнародний фінансовий капітал».

Метою дослідження є визначення сутності, основних форм та принципів утворення міжнародного фінансового капіталу, а також дослідження негативних тенденцій, що можуть виникати в країнах з ринками, що формуються при його залученні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проводячи аналіз наукових робіт вітчизняних та закордонних дослідників ми дійшли висновку, що термін «міжнародний фінансовий капітал» не знайшов широкого відображення в літературі. Здебільшого в працях використовують або його форми, або ототожнюють національний та міжнародний фінансовий капітал. Так, вивченням питання займалися такі дослідники, як В.В. Волошенюк, Є.М. Воробйов, В.Г. Золотухін, В.А. Лаптев, Є.В. Ленський, Н.І. Литвиненко, К. Перес та ін. Вони не вбачали розгалуження функціонування підприємницьких структур на міжнародному рівні. Одним з не-

багатьох науковців, що займається дослідженням функціонування ТФПГ та ідентифікує їх саме з такою назвою, є провідний російський науковець В.С.Демент'єв, однак в його роботах недостатньо досліджено практичний аспект та негативні наслідки діяльності цієї економічної категорії, що підкреслює актуальність даної роботи.

Виклад основного матеріалу. Виникнення міжнародного фінансового капіталу в ХІХ ст. пов'язано з розумінням підприємцями важливості поєднання банківського та виробничого секторів. Можливості банківського капіталу здатні забезпечувати створення ефективних інвестиційних механізмів для реалізації великих та середніх інвестиційних проєктів. Виробничий сектор здатний гуртувати природно-ресурсний потенціал. Виключно їх взаємодія створює надзвичайні переваги в порівнянні з автономним функціонуванням кожного з них. Тому банки на початку минулого століття стали головними інвесторами більшості підприємств країн з ринками, що формуються, забезпечуючи тим самим фінансове зростання економіки. У зв'язку з фінансово-економічною кризою лише транснаціональні фінансово-промислові групи (ТФПГ) з могутніми банківськими та виробничими зв'язками змогли залишитися в економіці.

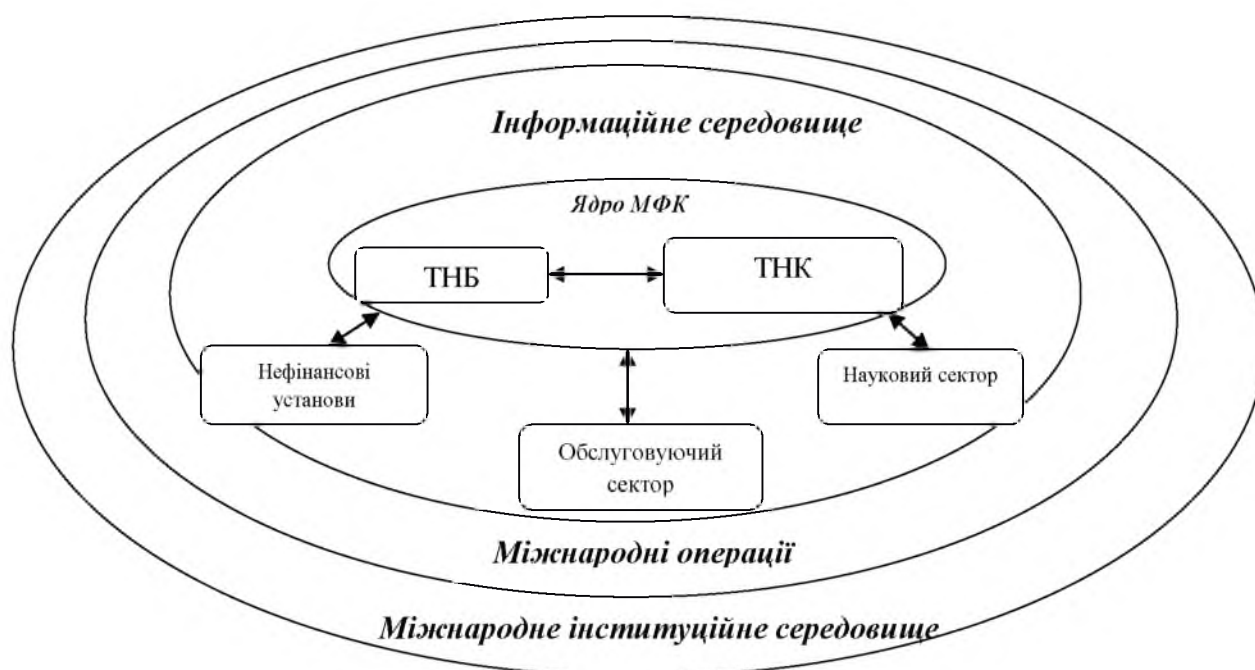
У ХХІ ст. зазначені об'єднання отримали назву міжнародний фінансовий капітал (МФК), що представляє собою форму інтеграції банківського та виробничого видів капіталу та складається з промислових і торговельних компаній, а також капіталу фінансових установ (зокрема банків, страхових компаній тощо) (рис.1).

Рис. 1. Структура міжнародного фінансового капіталу та його основні форми (авторська розробка)

Варто зауважити, що однією з форм міжнародного фінансового капіталу є транснаціональні фінансово-промислові групи, початковою умовою створення котрих є існування в структурі компаній хоча б інтернаціонального рівня. Також в літературі часто зустрічаються інші форми МФК: міждержавні (міжнародні) фінансово-промислові групи, холдинги, міжнародні концерни та конгломерати.

В цілому, міжнародний фінансовий капітал – складна форма господарських відносин, що поєднує багато сфер та галузей діяльності. Задля регуляції відносин важливим постає створення сталої постійно діючої та саморегулювальної системи (рис.2).

Рис. 2. Сутність міжнародного фінансового капіталу (авторська розробка)

Як видно з рисунку 2, основу МФК становлять банк та виробнича компанія. Криза 2008-2010 рр. показала, що важливого значення набуває стійкість та дієздатність банку. Адже наприкінці 2007 року значного розповсюдження набули «тіньові банки» [1], діяльність яких була зосереджена в зміні строку погашення; перетворенні ліквідності; левериджу та передачі кредитного ризику. В корпораціях найбільш використовуваними стали взаємні фонди грошового ринку, що поєднували засоби інвесторів для купівлі комерційних паперів. Значного поширення вони набули в Америці та розвинених країнах. Під час кризи фінансові установи відкликали або відмовились пролонгувати (реінвестувати) власні кошти, а корпорації знаходились на межі банкрутства [2, с. 42-43]. Така ситуація була зумовлена наявністю великої кількості недоліків: недостатня відкритість та надання інформації відносно вартості активів банківських структур (а іноді й характеру цих активів), непрозорість відносин управління та власності між банками та корпораціями; недосконала система контролю з боку органів регулювання та нагляду, що застосовувалась до банків; відсутність доступу до офіційних механізмів підтримки ліквідності.

МФК є сучасною формою міжнародних господарських відносин. Тому доволі розповсюдженою в компаніях-учасниках угруповання є практика наслідування провідним світовим тенденціям, наприклад, проведення основної діяльності згідно з нормами сталого розвитку, залучення до програм «зеленої енергетики» та ін.

З цією метою ТФПГ Європейського Союзу здійснюють діяльність згідно з основними правилами Стратегії розвитку енергетичних технологій (EU's Strategic Energy Technology Plan – SET, з 2008 р.), що націлена на вдосконалення енергетичної та кліматичної політики ЄС. Вони намагаються ввести кардинальні зміни, націлені на покращення екологічного стану в таких сферах, як вітряна, сонячна енергетика, біоенергетика, ядерні та паливні сполуки [3, с. 3-4].

Також, відповідно до Сьомої науково-дослідної Рамкової Програми (the 7-th Research Framework Programme – FP7), МФК надає значні інноваційні ресурси. Корпоративні інвестиції мають найбільше значення для європейського регіону, адже вони є надійнішими та постійно прагнуть до вдосконалення виробничих процесів. Загальна кількість інвестицій в технологічний розвиток зростає з 3,2 млн. євро в 2007 р. до 5,4 млн. євро в 2010 р. Хоча в 2009 році було визначено, що для ефективного розвитку економіки регіону необхідні 8 млн. євро на рік [4, с. 9]. Сьогодні інвестиції в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи та інновації від виробничих комплексів складають 70% від загальної кількості регіону, в той час як загальна кількість

державної підтримки дорівнює 20%.

Триадна політика (наука, освіта та інновації) стає рушійною для реалізації потенціалу зростання країни-реципієнта, її модернізації. В разі непропорційної координації елементів триадної політики створюються перешкоди для стабільного зростання.

Триадна політика є серцевиною заходів з посилення конкурентоспроможності та підвищення продуктивності приймаючої країни. Її ефективність залежить від рівня координації всередині цього трикутника, а також від додаткових заходів в інших сферах діяльності бізнес-угруповання в країні-реципієнті. Це виокремлює такі тенденції:

1. Поява МФК сприяє набуттю додаткових переваг за рахунок можливості фінансування науки та досліджень в приймаючій країні. Таким чином, спостерігається підвищення попиту на професійну освіту. Європейська комісія вказує, що для досягнення мети фінансування науки у розмірі 3% ВВП необхідно додатково залучити 700 000 дослідників [3, с. 5]. Але найкращі професіонали знаходитимуться в великих компаніях.

2. Введення соціально мотивованих наукових платформ (the concept of SMRPs), що полягають у проведенні аналізу даних на межі різних галузей. Ці платформи розглядаються як основа досліджень для МФК, де промисловість виступає рушійною складовою. В результаті поглиблюються технологічні зв'язки між країною-інноватором та країною-реципієнтом на основі узгоджених правил ведення спільного бізнесу з урахуванням ресурсних можливостей приймаючої сторони [5].

3. Залучення міжнародного фінансового капіталу та збільшення фінансових ресурсів, отриманих від проведених операцій, на 1% сприяє зростанню ВВП до 0,4%. Однак, в післякризовий період спостерігаються протилежні тенденції. У країнах Центральної та Східної Європи, включаючи Росію, кількість проектів, фінансованих за рахунок прямих іноземних інвестицій, скоротилася майже на 5%, число створених робочих місць – на 4%. Країни Східної Європи, що приваблювали значні обсяги інвестицій в 2000-ні роки, найбільше з європейського регіону програли в результаті фінансової кризи. Кількість інвестиційних проектів у них скоротилася на 12% (в таких країнах, як Румунія, Угорщина та Болгарія обсяги інвестицій впали в два рази в 2013 р.), в той час як у західноєвропейських країнах цей показник зріс на 19% [6].

Також можна зазначити, що діяльність МФК має велике позитивне значення як в економіці приймаючих країн, так і в глобальному світовому господарстві. Вона сприяє:

- розширенню потоків капіталу та експорту приймаючих країн;
- розповсюдженню НДДКР в периферії світового господарства;
- виділенню грошових та технічних засобів для модернізації галузей промисловості;
- створенню робочих місць та підвищенню рівня зайнятості місцевого населення;
- підвищенню кваліфікації місцевих кадрів;
- включенню національних виробників до світового поділу праці;
- модернізації методів управління та маркетингу;
- покращенню поставок на внутрішній ринок;
- більшому обігу та потокам нових технологій;
- зростанню доходів національних суб'єктів;
- розповсюдженню міжнародних стандартів підготовки кваліфікованих кадрів;
- перерозподілу всіх видів ресурсів;
- оптимальному розміщенню виробництва;
- поширенню нових товарів та технологій;
- розширенню міжнародного співробітництва;
- зменшенню недосконалої ринку через зовнішню орієнтацію, що призводить до збільшення ринкової конкуренції;
- вкладанню ресурсів в сектори з більшою доданою вартістю;
- підсиленню потенціалу порівняльних переваг, що веде до зростання торгівлі в країні;
- наданню додаткового банківського капіталу у вигляді кредитування, страхування та ін. Коли банк заходить на внутрішній ринок, він отримує додаткові переваги. Як результат, йому легше залучати ресурси місцевого ринку та кредитувати як компанії, так і місцеві

суб'єкти господарювання. Вони можуть використовувати капітал корпорації або самостійно залучати фінансування з міжнародних ринків капіталу. В багатьох країнах з ринками, що формуються (Латинська Америка, Центрально-Східна Європа), спостерігається домінування саме іноземних банків в національній економіці. Іноді вони створюють окрему банківську систему. В інших країнах вони відіграють менше значення;

- наявність в структурі МФК банку призводить до підвищення ефективності та підсилення конкуренції в місцевих банківських та виробничих секторах, що супроводжується скороченням чистої відсоткової маржі, надприбутку та зниженням коефіцієнту витрат [7, с. 36; 8, с. 10]. Однак, цей виграш залежить від регіону, адже в Латинській Америці та Східній Європі, де МФК значний, спостерігається збільшення конкурентоздатності, в той час як в Азії він менший.

В цілому, відбувається покращення інвестиційного клімату країни-реципієнта, що в свою чергу впливає на інвестиційну привабливість регіону. В Україні найбільш перспективними в інвестиційному сенсі виступають Харківська область (рейтинг – 1,52), Львівська – 1,48 та Донецька області – 1,47. Найгірші показники в Запорізькій області, де бал дорівнює 1,27, в м. Севастополь – 1,25 та Чернівецькій області – 1,23 [9, с. 6]. В свою чергу, м. Київ, АР Крим, Сумська, Запорізька та Донецька області є найінноваційніми регіонами [9, с. 14]. А найкращий діловий клімат сформований в Харківській, Львівській, Київській, Луганській областях та м. Києві [9, с. 21]. Цікаво зауважити, що зазначеним регіонам притаманна й найбільша кількість банківських та виробничих підприємств. У місті Київ станом на 2012 рік налічувалось 1,9 тис. банківських відділень та приблизно 2 тис. великих підприємств, у Донецькій області – 1,7 тис. банківських та 960 великих компаній, Дніпропетровській області – 1,5 тис. та приблизно 950 великих підприємств. Таку ситуацію можна пов'язати з можливостями розвитку підприємницької діяльності, адже зі збільшенням виробничих потреб зростають фінансові вимоги в якісному та кількісному розумінні [10, с. 32, 38]. Згідно з даними Світового банку показник легкості ведення бізнесу України в 2013 р. займав 137 позицію з можливих 185 [11, с. 6].

Важливого значення набувають науково-інтелектуальні та технологічні здобутки МФК. Оскільки основні напрацювання відбуваються в розвинених державах, то країнам з ринками, що формуються, залишається тільки наслідувати та імітувати провідні тенденції. Проникнення розроблених МФК знань має великі позитивні наслідки для приймаючих країн. Так, поширення знань з вітряної енергетики на ринках, що формуються, викликало значні технологічні вдосконалення, що стосувались нових бізнес-рішень, продуктів та виробничої реорганізації компаній. З цією метою європейські компанії перенаправили та підлаштували свої здобутки під технологічні потреби нових ринків. Делокалізація використовувалась як шлях скорочення вартості поставок та виробництва. В цьому розумінні європейські та американські компанії, відповідно до власних глобалізаційних стратегій, виявляються більш мобільними та пристосованими в порівнянні з китайськими [12, с. 37–38].

Поруч з численною кількістю позитивних наслідків впливу МФК на країни з ринками, що формуються, знаходяться значні негативні результати його діяльності. Вони проявляються в порушенні функціональних ролей учасників та зв'язків між елементами світогосподарських відносин як цілісної структури, що призводять до зниження його ефективності, сприяють деструктивним змінам в економіці, політиці приймаючих країн. Серед них:

1. Невідповідність економіки країн з ринками, що формуються, вимогам МФК щодо ведення господарської діяльності (НЕК).
2. Нерозвиненість інфраструктурних одиниць країн-реципієнтів (НЮ).
3. Пастка «низького виробничого ефекту» (НВЕ). Найбільші прибутки від інновацій отримують країни та їх ТФПГ, що їх розробили [13], а намагання країни-реципієнта повторити провідні тенденції призводить до проблем з пристосуванням до сучасних технологій, невідповідності з місцевою культурою та якістю людського капіталу.
4. Слабкість банківської системи приймаючих країн (СБС).
5. Погіршення природного та ресурсного фонду країни-реципієнта (ПРФ).
6. Формування та поширення тіньової економіки (ТЕ). Використовуючи трансфертні

ціни, дочірні компанії ТНК, що діють в різних країнах, уміло приховують доходи від оподаткування, в результаті країна недоотримує кошти до державного та місцевих бюджетів приймаючої країни. Також розповсюджується тіньова банківська діяльність [2, с. 42–43].

7. Невідповідність нормативно-правової бази світовим вимогам (НПБ). У світовій економіці нормативне регулювання започатковане в 70-х роках ХХ ст. У країнах з ринками, що формуються, така практика відсутня, або вона тільки формується і не може витримувати міжнародної конкуренції. Сьогодні створені нові Конвенції, на які потрібно орієнтувати національні закони [14].

8. Низька конкурентоспроможність національного виробника (КНВ).

9. Специфіка процесів приватизації (СПП). Вторгнення в сфери, які традиційно належали до сфери державних інтересів.

10. Монополізація ринку (МР).

11. Асиметричність стандартизації подання звітної інформації (АСПІ) [15, с.19].

12. Проциклічний розвиток МФК (ЦР). Фінансові організації в складі МФК збільшують капітал під час економічного піднесення (доволі часто не підкріплені активами), що призводить до виникнення «фінансової бульбашки» в приймаючій країні.

13. Високий рівень трансакційних витрат (РТВ).

14. Зацікавленість держав-донорів в передачі застарілих знань та технологій (ПЗТ).

15. Передача фінансових шоків (ФС). Інтеграція національних суб'єктів господарювання та МФК призводить до уніфікації проблем. У разі настання кризи потерпають всі сторони.

16. Посилення процесів плинності кадрів (ПК).

17. Зниження конкурентоспроможності національних ресурсів (КНР).

18. Слабка політична ідентифікація приймаючої країни (П).

19. Збільшення корупційних угод (КУ). Підкуп місцевих чиновників з метою отримання прибуткових замовлень, податкових та інших пільг (наприклад, угода з дочірньою фірмою компанії Halliburton [16]).

20. Внутрішньосоціальні дисбаланси (СД). Присутність МФК призводить до нерівності в доходах та зборах.

Відносно чотирнадцятого пункту зазначимо окремо, що, за даними МВФ, «країни, що розвиваються, мають обмежений потенціал НДДКР і власні права інтелектуальної власності не виступають важливими. Для них більш актуальне покращення інвестиційного клімату та проведення торговельної політики, що сприяє імпорту високотехнологічних товарів» [17, с. 21]. Відносно України з таким трактуванням важко погодитись. На думку автора, Україна, хоч і належить до країн з ринками, що формуються, однак вона має значний власний науковий потенціал і першочерговий наголос повинна робити на розвиток національного НДДКР (особливо в високотехнологічних галузях).

Задля аналізу причинно-наслідкових випадків існування диспропорцій побудуємо таблицю зв'язків між структурно-функціональними дисфункціями економіки країни-реципієнта в процесі залучення міжнародного фінансового капіталу в країни з ринками, що розвиваються (табл.1).

Дані таблиці 1 дають можливість виокремити найбільш сильні дисфункції та проранжувати актуальність вирішення кожної з них. Так, найбільш важливими для вирішення є диспропорції № 7 – «Невідповідність нормативно-правової бази світовим вимогам» та № 19 – «Збільшення корупційних угод». Далі йдуть: № 1 – «Невідповідність економіки країн з ринками, що формуються вимогам МФК щодо ведення господарської діяльності», № 8 – «Низька конкурентоспроможність національного виробника» та № 17 – «Зменшення конкурентоспроможності національних ресурсів».

Таблиця взаємодії показників

№	Показник деформації	№ деформацій, на які впливає показник	Кількість показників, на які впливає досліджувана деформація	Кількість показників, що впливають на деформацію
1	НЕК	5,6,8,10,15,17,18,19,20	9	7
2	НІО	3,4,8,9,16,17,18,20	8	2
3	НВЕ	1,5,8,14,16,17	6	5
4	СБС	1,3,6,8,9,10,12,15	8	8
5	ПРФ	8,14,17	3	8
6	ТЕ	4,8,9,10,17,19	6	9
7	НІБ	1,4,6,8,9,10,11,13,18,19,20	11	1
8	КНВ	1,3,5,10,12,14,15,17,20	9	15
9	СПП	5,6,10,17	4	8
10	МР	4,6,8,9,15,17,18,19	8	10
11	АСП	1,4,6,8,13,19	6	1
12	ЦР	5,6,8,10,15,17,18,19	8	3
13	РТВ	9,19	2	2
14	ПЗГ	1,3,4,5,8,17,18	7	4
15	ФШ	4,8,12,18	4	6
16	ПК	8,17,20	3	3
17	КНР	2,3,5,8,10,14,16,19,20	9	12
18	П	6,9,10,19	4	9
19	КУ	1,4,5,6,7,8,9,10,15,17,18	11	10
20	СД	2,16,18,19	4	6

Джерело: авторська розробка

Найбільш функціональною з них є № 8 – «Низька конкурентоспроможність національного виробника». Саме вона найбільше впливає на залучення МФК в економіку приймаючих країн. І для тих країн, що прагнуть розвиватись за рахунок прямих іноземних інвестицій, можливостей, технологій та знань міжнародного фінансового капіталу першочерговими питаннями для вирішення інноваційно-інвестиційного питання повинна ставати підтримка національного виробника за рахунок пільг, субсидій, податків та ін.

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, що міжнародний фінансовий капітал – це складна економічна система, що включає в себе виробничі та банківські суб'єкти господарювання з великим обігом коштів та філіями за кордоном. Він здійснює великий вплив на приймаючі країни, які в ХХІ ст. дедалі більше прагнуть до інтеграції в міжнародний економічний простір. Саме МФК здатен сприяти інвестиційно-інноваційному прогресу країн з ринками, що формуються. Основними підштовхуючими до розвитку факторами є значні кредитні, інвестиційні, страхові ресурси, виробничі знання та ресурси, висококваліфіковані кадри, перевірені стратегії та ін. Однак, міжнародний фінансовий капітал призводить до таких значних деструктивів економіки приймаючих країн, як нестабільність нормативно-правової системи, збільшення корупції та тіньового сектора. Тож кожна держава, що прагне долучитись до створення єдиної глобальної економічної системи, повинна підвищувати конкурентоспроможність національного виробника, обрати один єдиний вектор розвитку та співпраці, переглянути та адаптувати до сучасних вимог суспільні цінності та національну ідентичність, уникати розвитку монополій, посилити захист прав інтелектуальної власності, розвивати державні інституції, підтримувати політичну стабільність, зменшувати використання традиційних ресурсів та переходити до енергозберігаючих та екологозаощаджуючих виробництв.

У подальшій науковій діяльності варто дослідити математичну інтерпретацію взаємодії зазначених деструктивів, а також прослідкувати наявність всіх зазначених дисфункцій в різних за розвитком країнах.

Список використаної літератури

1. Bryan J. Noeth and Rajdeep Sengupta, Is Shadow Banking Really Banking? // The Regional Economist. – October 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stlouisfed.org/publications/re/articles/?id=2165>
2. Laura E. Kodres What Is Shadow Banking? // FINANCE & DEVELOPMENT, June 2013, Vol. 50, No. 2. – 57p.
3. Communication From The Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and The Committee of The Regions. Energy Technologies and Innovation - brussels, 2.5.2013. – 13 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/energy/technology/strategy/doc/comm_2013_0253_en.pdf
4. Investing in the Development of Low Carbon Technologies (SET-Plan). Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions. – COM(2009) 519 final. – Brussels, 7.10.2009. – 14 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0519:FIN:EN:PDF>
5. Opinion of the Committee of the Regions on the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council concerning the seventh framework programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007–2013). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=426448:cs&lang=en&list=506176:cs,501236:cs,482154:cs,426448:cs,445702:cs,445223:cs,271933:cs,264478:cs,&pos=4&page=2&nbl=18&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>
6. Иностранные инвестиции текут в Британию и Германию [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestifinance.ru/articles/43370>
7. Claessens, Stijn & Van Horen, Neeltje, 2013. Impact of Foreign Banks, Journal of Financial Perspectives, EY Global FS Institute, vol. 1 (1), pages 29–42.
8. Cull, Robert & Soledad Martinez Peria, Maria, 2010. «Foreign bank participation in developing countries : what do we know about the drivers and consequences of this phenomenon?», Policy Research Working Paper Series 5398, The World Bank. – 30 p.
9. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. К. – 2013. – 50с.
10. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів (повна версія) //Київський міжнародний інститут соціології, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – К.: 2013. – 356 с.
11. Doing business and investing in Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pwc.com/en_UA/ua/survey/2013/assets/ukraine_doingbusiness_2013.pdf
12. JRC Scientific and Policy Reports R&D Investment in the Technologies of the European Strategic Energy Technology Plan. Commission Staff Working Document //European Commission. – 2.5.2013. – 57 p.
13. Howitt, Peter & Clower, Robert, 2000. «The emergence of economic organization», Journal of Economic Behavior & Organization, Elsevier, vol. 41(1), pages 55-84, January.
14. OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/corruption/oecdantibriberyconvention.htm>
15. Thierry Verdier Smart Trade // FINANCE & DEVELOPMENT, December 2013, Vol. 50, No. 4. – 57 с.
16. Arianna Huffington Halliburton, KBR, and Iraq war contracting: A history so far // This Week. – June 6th, 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.politifact.com/truth-o-meter/statements/2010/jun/09/arianna-huffington/halliburton-kbr-and-iraq-war-contracting-history-s/>
17. Thierry Verdier Smart Trade // FINANCE & DEVELOPMENT, December 2013, Vol. 50, No. 4. – 57 с.

*Protsun N.M., PhD student of International Finance Department;
Institute of International Relations of Taras
Shevchenko National University of Kyiv.*

DESTRUCTION THE ECONOMY OF THE RECIPIENT COUNTRIES IN THE PROCESS OF ATTRACTING THE INTERNATIONAL FINANCIAL CAPITAL

Abstract. *International financial capital is a modern form of integration of business entities that has significant positive effects for the countries involved in the global economy. Its existence from the XIX century and promotion in the XXI century testifies the importance of turnover increase of such form of business activity. Therefore, the goal of the research paper is detailed survey of the impact of international financial capital on the recipient countries.*

The present paper analyzes the basic theoretical postulates of the establishment and functioning of the international financial capital. Differentiation of the concepts, component parts of the forms, and subjects of international finance capital is performed. The role of international financial capital in the development of modern world trends, in particular, the implementation of «green economy», maintenance of the rules of sustainable development, etc., is considered. The positive and negative consequences of its activity both on the international and national levels, namely, on the example of Ukraine and other recipient countries, are given scientific credence. The destructive factors are specified and the analysis of their interaction in the conditions of economic disproportionate development of emerging countries is carried out. The primary ways of preventing these deformations are proposed. Precisely their use will allow improving the results of the integration of international financial capital to emerging markets that aren't currently involved in the activities of economic entities. It will also contribute to strengthening of the positions in those countries that have already been cooperating with business structures.

Keywords: *international financial capital, innovations, investments, triad policy, investment climate, disproportions, malfunctions.*

References

1. Bryan J. Noeth and Rajdeep Sengupta, Is Shadow Banking Really Banking? // The Regional Economist. – October 2011 [Electronic resource]. – Rezhyim dostupu: <http://www.stlouisfed.org/publications/re/articles/?id=2165>
2. Laura E. Kodres What Is Shadow Banking? // FINANCE & DEVELOPMENT, June 2013, Vol. 50, No. 2. – 57 p.
3. Communication From The Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and The Committee of The Regions. Energy Technologies and Innovation - brussels, 2.5.2013. – 13 p. [Electronic resource]. – Rezhyim dostupu: http://ec.europa.eu/energy/technology/strategy/doc/comm_2013_0253_en.pdf
4. Investing in the Development of Low Carbon Technologies (SET-Plan). Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions. – COM(2009) 519 final. – Brussels, 7.10.2009. – 14 p. [Electronic resource]. – Rezhyim dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0519:FIN:EN:PDF>
5. Opinion of the Committee of the Regions on the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council concerning the seventh framework programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007–2013). [Electronic resource]. – Rezhyim dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=426448:cs&lang=en&list=506176:cs,501236:cs,482154:cs,426448:cs,445702:cs,445223:cs,271933:cs,264478:cs,&pos=4&page=2&nbl=18&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>

6. Inostrannye investicii tekut v Britaniju i Germaniju [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://www.vestifinance.ru/articles/43370>
7. Claessens, Stijn & Van Horen, Neeltje, 2013. Impact of Foreign Banks, Journal of Financial Perspectives, EY Global FS Institute, vol. 1 (1), pages 29-42.
8. Cull, Robert & Soledad Martinez Peria, Maria, 2010. «Foreign bank participation in developing countries : what do we know about the drivers and consequences of this phenomenon?» Policy Research Working Paper Series 5398, The World Bank. – 30p.
9. Reitynh investytsiinoi pryvablyvosti rehioniv // Instytut ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii. K.: – 2013. – 50s.
10. Reitynh investytsiinoi pryvablyvosti rehioniv (povna versia) //Kyivskyi mizhnarodnyi instytut sotsiologii, Instytut ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii. – K.: 2013. – 356s.
11. Doing business and investing in Ukraine [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: http://www.pwc.com/en_UA/ua/survey/2013/assets/ukraine_doingbusiness_2013.pdf
12. JRC Scientific and Policy Reports R&D Investment in the Technologies of the European Strategic Energy Technology Plan. Commission Staff Working Document //European Commission. – 2.5.2013. – 57 p.
13. Howitt, Peter & Clower, Robert, 2000. «The emergence of economic organization», Journal of Economic Behavior & Organization, Elsevier, vol. 41(1), pages 55-84, January.
14. OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://www.oecd.org/corruption/oecdantibriberyconvention.htm>
15. Thierry Verdier Smart Trade // FINANCE & DEVELOPMENT, December 2013, Vol. 50, No. 4. – 57 c.
16. Arianna Huffington Halliburton, KBR, and Iraq war contracting: A history so far // This Week. – June 6th, 2010. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://www.politifact.com/truth-o-meter/statements/2010/jun/09/arianna-huffington/halliburton-kbr-and-iraq-war-contracting-history-s/>
17. Thierry Verdier Smart Trade // FINANCE & DEVELOPMENT, December 2013, Vol. 50, No. 4. – 57 c.

*Процун Н.М., аспирантка кафедры
международных финансов Института международных отношений
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко*

ДЕСТРУКТУРИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ СТРАН-РЕЦИПИЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ПРИВЛЕЧЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ФИНАНСОВОГО КАПИТАЛА

***Аннотация.** Международный финансовый капитал - современная форма интегрирования бизнес-структур, которая имеет значительные положительные эффекты для стран вовлеченных в систему мирового хозяйства. Его существование с XIX в. и популяризация в XXI в. свидетельствует о важности увеличения оборота потоков именно такой формы предпринимательского хозяйствования. Поэтому целью статьи является разностороннее исследование влияния международного финансового капитала на страны-реципиенты.*

В статье анализируются основные теоретические постулаты создания и функционирования международного финансового капитала. Осуществляется конкретизация понятий, форм, субъектов международного финансового капитала. Анализируется роль международного финансового капитала в развитии современных мировых тенденций: реализации «зеленой экономики», поддержке норм устойчивого развития и др. Обосновываются положительные и отрицательные результаты его деятельности как на международном уровне, так и национальном, в частности, на примере Украины и других стран-реципиентов. Приводятся

деструктивные факторы и проводится анализ их взаимодействия в экономическом диспропорциональном развитии стран с формирующимися рынками. Предложены основные пути предотвращения деструктивов. Именно их использование позволит улучшить результаты интеграции международного финансового капитала на рынки стран, которые на данный момент не вовлечены в деятельность экономических субъектов. А также будет способствовать усилению позиций в тех странах, что уже сотрудничают с бизнес-структурами.

Ключевые слова: *международный финансовый капитал, инновации, инвестиции, триадная политика, инвестиционный климат, диспропорции, дисфункции.*